

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ח עמוד א

1
2
3 מנין שנשבעין לקיים את המצוה? שנאמר: +תהלים קיט+ נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך. והלא
4 מושבע ועומד מהר סיני הוא! אלא הא קמ"ל, דשרי ליה לאיניש לזרוזי נפשיה.

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ט עמוד א

5
6
7 מתני'. כנדרי רשעים - נדר בנזיר ובקרבתו ובשבועה; כנדרי כשרים - לא אמר כלום, כנדבותם - נדר בנזיר
8 ובקרבתו.

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ט עמוד א

9
10
11
12 כנדרי כשרים - לא אמר כלום, כנדבותם - נדר וכו'. מאן תנא דשאני ליה בין נדר לנדבה? לימא, לא רבי מאיר
13 ולא רבי יהודה! דתניא: +קהלת ה+ טוב אשר לא תדור וגו' - טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, דברי ר'
14 מאיר; רבי יהודה אומר: טוב מזה ומזה נודר ומשלם! אפילו תימא ר"מ,

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ט עמוד ב

15
16
17 כי קא"ר מאיר - בנדר, בנדבה לא קאמר. והא קתני: כנדבותם - נדר בנזיר ובקרבתו! תני: נדב בנזיר ובקרבתו.
18 מאי שנא נודר דלא? דלמא אתי בה לידי תקלה, נדבה נמי לא, דלמא אתי בה לידי תקלה! כהלל הזקן, דתניא:
19 אמרו על הלל הזקן, שלא מעל אדם בעולתו כל ימיו, מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה, וסומך עליה
20 ושוחטה.

ר"ן מסכת נדרים דף ט עמוד א

21
22
23 ואיכא למידק הרי נדבה אינה אלא באומר הרי זו ונדר בהרי עלי וחילוק זה ליתיה אלא בנדרי דקרבנות אבל
24 בנזירות מאי נדר ומאי נדבה שייכי ביה הרי אינו אלא בענין אחד נראה בעיני דנדר פירושו דבר שאינו בא
25 לגמרי בנדבת הלב ונדבה פירושו מה שהאדם נודר יותר בנדבת נפשו ושמעשיו יותר רצויים ומש"ה אמרינן
26 דנדר הוא הרי עלי לפי שאינו מתנדב לגמרי כיון שלא הפרישו עכשיו ונדבה הוא באומר הרי זו לפי שמתנדב
27 נדרו יותר רצוי וכיון שזה הוא פירושו של נדר ונדבה אף בנזיר אע"פ שאין הנדר של נזירות אלא בענין אחד
28 מי שהכוונה שלו רצויה יותר קרוי נזירותו נדבה ומי שאינה רצויה כל כך קרוי נדר והרשעים כשנודרים בנזיר
29 אין כונתם רצויה לגמרי אבל הכשרים מתוך שכונתם שלמה ורצויה ואין בנזירותם שום נדנד עבירה קרוי
30 נזירותם נדבה והיינו דאמרינן בגמרא גבי נדבה דנזירות משכחת לה כשמעון הצדיק וכמו שנפרש בס"ד.

ר"ן מסכת נדרים דף ט עמוד א

31
32
33 ר' יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם - ודריש להו לקראי הכי את אשר תדור שלם וזו היא מדה
34 משובחת אבל טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואי תימא פשיטא ה"ק לא תהא סבור שבשעת נדרך
35 אתה מוסיף זכות ואח"כ אם שכחת או נאנסת לא הפסדת את שכרך שאינו כן שאין השכר בשעת הנדר אלא
36 בשעת התשלומים כך נראית שיטה זאת בעיני.

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כב עמוד א

37
38
39
40 דתניא, ר' נתן אומר: הנודר - כאילו בנה במה, והמקיימו - כאילו מקריב עליו קרבן;

ר"ן מסכת נדרים דף כב עמוד א

1
2
3 הנודר כאילו בנה במה - בשעת איסור הבמות ונראה בעיני דלהכי מדמינן לה לבונה במה משום דסליק
4 אדעתיה דנודר דמצוה קא עביד דרחמנא אסריה במילי דאיסורא ואיהו נמי אסר אנפשיה וקאמר דטעי דאדרבה
5 לבונה במה דמי דנהי דרחמנא אזהריה לאקרובי קרבנות בפנים אזהריה דלא לוסיף עלה לבנות במה ולהקריב
6 בחוץ ה"נ נהי דרחמנא אסר עליה דברים האסורים כי מוסיף איהו אמאי דאסר רחמנא פשע כענין שאמרו
7 בירושלמי בפרק פותחים לא דייך במה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ושייך ביה נמי
8 האי לישנא משום דנודר מתפס בקרבן וכיון שאין קרבנו רצוי נמצא כבונה במה ומקריב בחוץ.
9

חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף ב עמוד א

10
11
12 ויש אומרים דלר' מאיר אפי' מביא עולתו חולין לעזרה טוב שלא יביא כלל והכי משמע להו בנדרים פ"ק, ואין
13 טעם מחזור בדבר, ורש"י ז"ל כתב שהרגיל בנדרים בא לידי לא יחל, כלומר אפילו בלא נדר כלל אסור שלא
14 יהא רגיל בנדרים, ויש אומרים משום שהרגיל בקרבנות אינו ירא מן השגגות שהוא סומך על קרבנותיו, ומי
15 שאינו מביא קרבן כלל הוא מדקדק על עצמו שלא יבא חטא על ידו אפי' בשוגג, והכי נמי משמע בתוספתא
16 דפרקיין דקתני ר' יהודה אומר טוב מזה ומזה מביא כשבתו לעזרה וסומך עליה ושוחט והיינו נודב דמתרץ
17 בגמרא, ולי נראה דלר' מאיר נדבה דהלל עדיפא, ובדר' יהודה הוא דמתרץ בגמ' נודב ולא בדר' מאיר,
18 ומשמעות דורשין דקרא איכא בינייהו, והיינו דאמר' התם ואי בעית אימא אפי' ר' יהודה קתני דכשרין
19 מתנדבין, פי' וכל שכן ר' מאיר.
20 והקשו בתוספות לר' מאיר האיך אכלו שלמים במדבר, ולדברינו אכלו נדבות כהלל, והם אמרו לפי שנאסרו
21 בבשר התאווה הותרו בשלמים, ועוד הקשו והכתיב וידר יעקב וכתוב וידר ישראל וכתוב נדרו ושלמו לד'
22 אלקיכם כל סביביו, ותירצו דבשעת צרה שאני כמו שאמרו באגדה וידר יעקב נדר לאמר לאמר לדורות שיהו
23 נודרין בשעת צרתן, ולי נראה שלא אסרן אלא בקדשי מזבח שמא יבאו לידי תקלה ואין בקרבנות צורך לגבוה
24 כדכתיב הנה שמוע מזבח טוב, אבל לצדקה ולהפריש עישור לעניים ואין צריך לומר לקיים מצות, נשבעין
25 ונודרין כדתנן (אבות פ"ג) נדרים סייג לפרישות.

רמב"ם הלכות נדרים פרק א הלכה כו

26
27
28 אמר הרי עלי כנדרי רשעים או כנדבות כשרים שאוכל לך או אם אוכל לך הרי זה אסור אע"פ שלא פירש,
29 אמר כנדרי כשרים לא נתחייב בכלום שאין הכשרים נודרים בדרך אסור וכעס,

רמב"ם הלכות נדרים פרק יג הלכה כג

30
31
32 מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח, כיצד כגון מי שהיה זולל ואסר עליו
33 הבשר שנה או שתיים, או מי שהיה שוגג ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה, או אסר השכרות לעולם, וכן מי
34 שהיה רודף שלמונים ונבהל להון ואסר על עצמו המתנות או הניית אנשי מדינה זו, וכן מי שהיה מתגאה ביופיו
35 ונדר בנזיר וכיוצא בנדרים אלו, כולן דרך עבודה לשם הם ובנדרים אלו וכיוצא בהן אמרו חכמים נדרים סייג
36 לפרישות.

רמב"ם הלכות נדרים פרק יג הלכה כד

37
38
39 ואע"פ שהן עבודה (לשם) לא ירבה אדם בנדרים איסור ולא ירגיל עצמו בהם, אלא יפרוש מדברים שראוי
40 לפרוש מהן בלא נדר.
41
42
43
44

- 1 **רמב"ם הלכות נדרים פרק יג הלכה כה**
- 2 אמרו חכמים כל הנודר כאילו בנה במה, ואם עבר ונדר מצוה להשאל על נדרו כדי שלא יהא ממשול לפניו,
- 3 במה דברים אמורים בנדרי איסור אבל נדרי הקדש מצוה לקיימן ולא ישאל עליהן אלא מדוחק שנאמר נדרי לה'
- 4 אשלם. סליקו להו הלכות נדרים בס"ד.
- 5 **רמב"ם הלכות נזירות פרק י הלכה יז**
- 6
- 7 האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה וכיוצא בזה הרי זה רשע ונזירות כזו מנזירות רשעים
- 8 הוא, אבל הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר נזר אלהיו על ראשו קדש הוא לה', ושקלו
- 9 הכתוב כנביא (שנאמר) ואקים מבניכם לנביאים ומבחורכם לנזירים. סליקו להו הלכות נזירות בס"ד.
- 10 **רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה יב**
- 11
- 12 אע"פ שההקדשות וחרמין והערכין מצות וראוי לו לאדם להנהיג עצמו בדברים אלו כדי לכופף יצרו ולא יהיה
- 13 כילי ויקיים מה שצוו נביאים כבוד את ה' מהונך, אעפ"כ אם לא הקדיש ולא העריך ולא החרים מעולם אין בכך
- 14 כלום, הרי התורה העידה ואמרה וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא.
- 15 **רדב"ז הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה יב**
- 16
- 17 אע"פ שההקדשות והחרמים מצוה וכו'. הכי משמע בסוגיא קמייתא דחולין דמצוה לנדור אבל אם לא
- 18 נדר אין בו חטא:
- 19 **כסף משנה הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה יב**
- 20
- 21 אע"פ שההקדשות והחרמין והערכין וכו' אם לא הקדיש ולא העריך וכו'. בריש חולין אמרינן הכל מעריכין
- 22 ונערכין נודרים ונידרים הכי נמי דלכתחלה והא כתיב וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא וכתיב טוב אשר לא
- 23 תדור משתדור ולא תשלם ותניא טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר דברי ר"מ ר' יהודה אומר טוב מזה ומזה
- 24 נודר ומשלם ואפילו ר"י לא קאמר אלא באומר הרי זו אבל אמר הרי עלי לא:
- 25 **לחם משנה הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה יב**
- 26
- 27 אע"פ שההקדשות וחרמין כו'. קשה דהא תנן בפ"ק דנדרים (דף כ"ו) כנדרי רשעים נדר כו' כנדרי כשרים לא
- 28 אמר כלום נדבותם כו' ובגמרא שקלי וטרו כמאן אתיא אי כרבי מאיר אי כרבי יהודה ובין כך ובין כך שמעינן
- 29 דהנודר הוא רשע אבל האדם כשר הוא נודב ולא נודר דילמא אתי לידי תקלה ופסקה רבינו למשנה זו בפרק א'
- 30 מהלכות נדרים וא"כ איך כתב כאן רבינו דהערך הוא מצוה הא כל נדר הוא איסור ואם העריך את עצמו הרי
- 31 הוא נדר ואתי לידי תקלה. וי"ל דרבינו ז"ל כתב בסוף הלכות נדרים דאם הנדר לכוון דעותיו וכן הנזירות מפני
- 32 שהוא מתגאה ביופיו הוא טוב וזה שכתב רבינו ז"ל כאן לאדם שמרגיש בעצמו כילי וכדי לכופף יצרו יעשה כן
- 33 וכמו שכתב כדי לכופף יצרו ולא יהיה כילי אבל אדם שאינו כילי ודאי שהנדר לו אינו טוב והוי נדרי רשעים.
- 34 ולדקדק זו כתב רבינו בפ"ק דהלכות נדרים שאין הכשרים נודרים בדרך איסור וכעס כלומר אבל אם היו לכוון
- 35 דעותיו ודאי שהוא טוב כמ"ש:
- 36 **משנה מסכת אבות פרק ג משנה יג**
- 37
- 38 [יג] רבי עקיבא אומר שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה מסורת סייג לתורה מעשרות סייג לעושר נדרים סייג
- 39 לפרישות סייג לחכמה שתיקה:
- 40 **רמב"ם על משנה מסכת אבות פרק ג משנה יג**
- 41
- 42 [יג] יאמר: אם יידור האדם נדרים על דברים ויקיימם - תושג לו תכונת ההימנעות ממה שירצה להימנע ממנו
- 43 ותתחזק אצלו, ותקל עליו הפרישות, רצוני לומר: השמירה מן הטומאות, כמו שאמרנו בחגיגה: "בגדי עמי
- 44 הארץ מדרס לפרושים".

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה קנז

1
2
3
4 והמצוה הקנ"ז היא שהזהירנו מעבור על מה שחייבנו על עצמנו בדבור אע"פ שהוא בלא שבועה. וזה הוא
5 הנדרים. כמו שיאמר אדם כשיהיה כך או כשאעשה כך פרות העולם אסורין עלי...הנה חייב לקיים אותו הנדר.
6 ובאה האזהרה בעובר על הדבר ההוא באמרו ית' (ר"פ מטות) לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה. ובא
7 הפירוש (ספרי) לא יחל דברו לא יעשה דבריו חולין...ובספרי אמרו לא יחל דברו מגיד שהוא עובר על כל יחל
8 ועל כל תאחר. כלומר כשנדר קרבן ולא הקריבו ועברו עליו שלשה רגלים הוא חייב משום כל תאחר [הנ"ל ל'
9 קנה] ומשום לא יעשה דבריו חולין. וכן כל מה שדומה לקרבן. כגון שידור לבדק הבית או לצדקה או לבית
10 הכנסת והדומה לו...

השגות הרמב"ן לספר המצוות מצות עשה צד

11...ואני אומר כי הרב בכאן כלל שתי מצות שהן חלוקות בדיניהם וענינם ועשאן אחת. כי הכתוב הזה מוצא
12 שפתיך תשמור ועשית נאמר בענין מה שאדם מחייב נפשו לתת לשם האל ית'...אבל מה שחייב בו האדם את
13 עצמו מדברי הרשות שקראו חכמים בטוי...זה אינו נכנס בכלל מצות הכתוב הזה. ומפני זה אמר הכתוב (שם)
14 וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא, כי הוצרך להבטיח שאין לנמנע מנדרי הקרבנות חטא. אבל בנדרי הרשות
15 מצוה אחרת נתיחדה בה פרשה והיא פרשת נדרים ששם כתוב לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא
16 מפיו יעשה... ודברי הרב בכאן מעורבבין אבל במצות קנ"ז מלא תעשה חזר ונזכר אלא שחייב שם בנדרי גבוה
17 בשלשה רגלים משום כל תאחר ומשום כל יחל מן הלשון הזה השנוי בספרי.
18 ולפי דעתי שעובר בשלשה רגלים משום כל תאחר אבל משום כל יחל אינו עובר עד שיעבור על הנדר ואי
19 אפשר לקיימו ואין לכל יחל ענין ברגלים. והיוצא מכל זה שנמנה מצוה אחת לקיים מוצא שפתי גבוה
20 ונמנה מצוה אחרת לקיים הנדרים והשבועות שלביטוי כמו שנתבאר:
21
22

ר"ן מסכת נדרים דף ט עמוד ב

23
24
25 נדבה נמי דלמא אתי בה לידי תקלה - דאע"ג דאמר הרי זו דלמא פשע ומאחר להביא יותר משלש
26 רגלים.

שמונה פרקים לרמב"ם פרק ד

27
28
29
30 הפרק הרביעי - ברפואת חוליי הנפש.

31
32
33 הפעולות אשר הן טובות, הן הפעולות השוות, הממוצעות בין שני קצוות, ששניהם רע, האחד מהם ייתור,
34 והאחר חיסור. והמעלות, הן תכונות נפשיות וקניינים, ממוצעים בין שתי תכונות רעות, האחת מהן יתירה
35 והאחרת חסירה. ומן התכונות האלה יתחייבו הפעולות ההן

שמונה פרקים לרמב"ם פרק ד

36
37
38 ואם יבוא האיש הסכל, בלא ספק, וישתדל להוסיף על אלה הדברים, כגון שיאסור האכילה והשתיה נוסף על
39 מה שנאסר מן המאכלות, ויאסור הזיווג נוסף על מה שנאסר מן הביאות, ויתן כל כספו לעניים או להקדש,
40 נוסף על מה שבתורה מן הצדקה וההקדשות והערכים - יהיה זה עושה מעשי הרע והוא לא ידע, ויגיע אל
41 הקצה האחד, ויצא מן המיצוע לגמרי. ולחכמים בזה הענין דבר, לא ראיתי מעולם נפלא ממנו, והוא בגמרא
42 דבני מערבא, בתשיעי מנדרים. דיברו בגנות אותם המקבלים על עצמם שבועות ונדריים, עד שנשארים כעין
43 אסירים, ואמרו שם זו הלשון: "ר' אדי בשם ר' יצחק: לא דיך מה שאסרה לך התורה, אלא שאתה אוסר עליך
44 דברים אחרים?". וזה הוא הענין אשר זכרנוהו בשוה, בלא תוספת ובלא חסרון.